

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԳՄՄՆ «Երևանի Լեոյի անվան հ. 65 ավագ
դպրոց» ՊՈԱԿ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Պարամետր պարունակող հավասարումների
լուծումը

ԿԱՏԱՐՈՂ՝ Գայանե Մկրտչյան
Երևանի Ստ. Զորյանի անվան N 56 հիմնական դպրոց

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ Գայանե Սիմոնյան

ԵՐԵՎԱՆ 2022

Բովանդակություն

Ներածություն	3
Գլուխ 1. Պարամետրով հավասարումներ	7
Գլուխ 2. Պարամետր պարունակող հավասարումների լուծման մեթոդներ.....	12
Գլուխ 3. Հավասարումների լուծման գրաֆիկական եղանակը	14
Եզրակացություն	19
Օգտագործված գրականության ցանկ	20

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամանակակից աշակերտի համար դպրոցում հիմնական խնդիրն է հաջողությամբ հանձնել OGE-ն, այնուհետև միասնական պետական քննությունը: Բայց, ցավոք, դասերի ժամանակը չի բավականացնում որոշ թեմաների խորը և մանրակրկիտ ուսումնասիրության համար:

7-րդ դասարանում ուսումնասիրեցինք $ax = b$ ձևի գծային հավասարումներ, 8- րդ դասարանում ծանոթացանք պարամետր պարունակող $ax^2 + bx + c =$

0 քառակուսային հավասարումների հետ :

Պարամետրով առաջադրանքները շատ հետաքրքիր են, բայց դրանք հատուկ ուշադրություն են պահանջում իրենց նկատմամբ: Նման խնդիրները հաջողությամբ լուծելու համար դուք պետք է տիրապետեք խնդրի վիճակի ուսումնասիրության հիմնական մեթոդներին և մեթոդներին, սովորեք դասակարգել առաջադրանքները ըստ տեսակի և լուծման մեթոդների: Դա պայմանավորված է նրանով, որ պարամետրով յուրաքանչյուր հավասարում սովորական հավասարումների մի ամբողջ դաս է, որոնցից յուրաքանչյուրի համար պետք է լուծում ստանալ:

Պետական քննության և միասնական պետական քննության նախորդ արդյունքների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դպրոցականները մեծ դժվարությամբ են առաջադրանքները լուծում պարամետրով, և շատերը դրանք չեն էլ սկսում կամ ծանր հաշվարկներ են անում: Սրա պատճառը այս թեմայի վերաբերյալ գիտելիքների համակարգի բացակայությունն է:

Այս աշխատանքում մենք կդիտարկենք պարամետրով հավասարումներ լուծելու տարբեր մեթոդներ, դա կօգնի ապագայում հաջողությամբ հանձնել քննությունները: Մեր աշխատանքը բաղկացած է երկու մասից՝ տեսական և գործնական: Տեսական մասում կփորձենք սահմանել «պարամետրով

հավասարումներ» հասկացությունը և նկարագրել նման հավասարումների լուծման բոլոր ուղիները: Գործնական մասում կառաջարկենք պարամետր պարունակող որոշ հավասարումների լուծում:

Պարամետրով առաջադրանքները օգնում են տիրապետել տարրական մաթեմատիկայի բանաձևերին, հավասարումների և անհավասարությունների լուծման մեթոդներին, բանականության շղթա կառուցելու կարողությանը, բարձրացնել ուսանողների տրամաբանական մտածողության մակարդակը, ինչը անհրաժեշտ է OGE-ի և OGE-ի հաջող ավարտի համար: Պետական միասնական քննություն, ուստի մեր աշխատանքը կարելի է անվանել համապատասխան: Հետազոտական աշխատանքի օբյեկտը պարամետրով հավասարումներ են: Որպես հետազոտության առարկա մենք ընտրել ենք պարամետր պարունակող հավասարումների լուծման տարբեր մեթոդներ:

Այս աշխատանքի նպատակն է խորությամբ ուսումնասիրել պարամետրով հավասարումների լուծման մեթոդները:

Այս նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել հետևյալ խնդիրները .

Ուսումնասիրեք հետազոտության թեմայի վերաբերյալ գրականությունը

Ընդլայնել «պարամետրով հավասարում» հասկացությունը

Դիտարկենք պարամետրով հավասարումների լուծման տարբեր մեթոդներ և տեխնիկա

Լուծե՛ք պարամետր պարունակող որոշ հավասարումներ՝ օգտագործելով տարբեր մեթոդներ

«Պարամետր պարունակող հավասարումներ լուծումը» թեմայով անհատական հետազոտական աշխատանքների իրականացման գործընթացում դիտարկել եմ պարամետրով անհավասարումների տարբեր օրինակներ լուծելու ուղիներ: Փորձել

եմ ստեղծեց փոքրիկ տեղեկատու պարամետրով օրինակների լուծման ուղիների ուսումնասիրման համար:

Մաթեմատիկայի այս հետազոտական աշխատանքում ներկայացված է նյութեր պարամետրով օրինակներ լուծելու վերաբերյալ, փորձել եմ գտնել դրանց լուծման լավագույն միջոցները, այն հետազայում 9-րդ դասարանի աշակերտներին տրամադրելու համար՝ քննությանը պարամետրերով առաջադրանքները լուծելու համար:

Հակասությունն այն է, որ 9-րդ դասարանի քննությունը հաջողությամբ հանձնելու համար աշակերտները պետք է իմանան, թե ինչպես լուծել տարբեր հավասարումներ պարամետրով, բայց դպրոցական դասընթացը չի ենթադրում այս թեմայի խորը ուսումնասիրություն:

Խնդիր՝ Ինչպես պատրաստվել քննության պարամետրերով առաջադրանքների լուծմանը

Նախագծի նպատակը՝ Դիտարկել պարամետրով պարունակող տարբեր օրինակներ, փնտրել լուծման ուղիներ: Ստեղծել հարմար և ամբողջական տեղեկատու՝ սովորելու համար, թե ինչպես լուծել օրինակներ այնպիսի պարամետրով, որը կօգնի աշակերտներին հաջողությամբ քննություն տալ մաթեմատիկայից: Բացի այդ, ներկայացման ձևաչափով հղման ձևաչափը կարող է օգնել ուսուցիչներին՝ աշակերտներին ծանոթացնել այս թեմային:

Նախագծի նպատակները՝

Վերլուծել ներկայացված պարամետրով լուծելու վերաբերյալ ներկայացված նյութը:

Գտնել դրանք լուծելու լավագույն միջոցը՝ աշակերտներին հետազայում տրամադրելու համար:

Ստեղծեք գրագետ տեղեկատվական աղբյուր , որը պարզ և հասկանալի կլինի ընկալման համար:

Երկրաչափական պատկերները մեզ շրջապատում են ամենուր, հանրահաշիվն օգնում է առօրյա կյանքում, օրինակ ` քանկերի հաշվարկներ կատարելիս կամ գնումների ցուցակներ կազմելիս : Դարեր շարունակ մարդիկ կատարելագործել են իրենց գիտելիքները ճշգրիտ գիտություններում: Հանրահաշվական բազմաթիվ խնդիրներ նպաստեցին գիտական նոր ուղղությունների առաջացմանը, և հակառակը, բազմաթիվ գիտական խնդիրների լուծումը ստացվեց հանրահաշվական մեթոդների միջոցով: Ժամանակակից գիտությունն անհնար է պատկերացնել առանց մաթեմատիկական ոլորտի զարգացման, քանի որ ճշգրիտ գիտությունների մեծ մասը հիմնված է հիմնական հանրահաշվական օրենքների և հատկությունների վրա:

Հանրակրթական դպրոցներում աշակերտները 7 -րդ դասարանում սկսում են խորությամբ ուսումնասիրել երկրաչափություն և հանրահաշիվ: Ամենապարզ հանրահաշիվը դասավանդվում է առաջին դասարանից, և դա արվում է մի պատճառով: Թվաբանության ներդրումը օգնում է երեխաներին զարգացնել քննադատական մտածողությունը և նպաստում տրամաբանական շղթաներ, հայտարարություններ կազմելու ունակության զարգացմանը: Մաթեմատիկական մտածողությունը անհրաժեշտ է բոլոր մուտքային տեղեկատվության կառուցվածքի և ավելի լավ յուրացման համար: Այսպիսով, մաթեմատիկական կրթությունը ընդհանուր մշակույթի էական տարր է: Այս փաստն անվիճելի է:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ուսումը շարունակելու համար բարձրորակ շրջանավարտներ ընտրելու համար ` հաճախ շրջանավարտների մաթեմատիկական պատրաստվածության մակարդակի բարձր պահանջներով: Պետական միասնական քննության 2-րդ մասի առաջադրանքները նախատեսված են գիտելիքները ստուգելու այն պահանջների մակարդակով, որոնք ավանդաբար ներկայացնում են մաթեմատիկայի պրոֆիլային քննություն ունեցող բուհերը:

Պարամետրով առաջադրանքները մեծագույն դժվարություններ են առաջացնում (մոտ 10-17% -ը դա անում է), քանի որ. այս առաջադրանքները ցույց են տալիս, թե որքանով են աշակերտների հանրագիտարանի՝ թե՛ դպրոցական առարկայի և թե՛ գիտության մասին գիտելիքները: Այս առաջադրանքները նախատեսված են նաև ամենահեղինակավոր համալսարանների մրցունակ ընտրության համար՝ մասնագիտության մեջ ամենաբարձր մրցունակությամբ և դիմորդների մաթեմատիկական ուսուցման պահանջների ավելացմամբ:

Այն կապված է նաև տարբեր տեսակի հանրահաշվական խնդիրների առատության և դրանց լուծման տեխնիկայի և մեթոդների բազմազանության հետ: Ամենից հաճախ այդ խնդիրների լուծման դժվարությունները ծագում են հետևյալ պատճառներով.

- թեմայի վերաբերյալ նյութը կամ վատ է յուրացվել հիմնական դպրոցում, կամ արդեն մոռացվել է շրջանավարտների կողմից.
- Խնդիրը լուծելու համար հարկավոր է իմանալ լուծման որոշ մեթոդներ և տեխնիկա, որոնք կամ հաշվի չեն առնվում հանրահաշվի հիմնական դասընթացի ուսումնասիրության ժամանակ, կամ չեն կիրառվում:

Ներկայիս իրավիճակը փոխելու համար անհրաժեշտ է համակարգել հիմնական դպրոցում սովորողների ձեռք բերած գիտելիքները, ինչպես նաև առկա աղբյուրները վերլուծել ավելի նեղ կենտրոնացված նյութով: Այս հետազոտական գործունեության արդյունքը կլինի տեղեկատվական գրքույկը, որը կհավաքի այս թեմայի վերաբերյալ ամենահարմար և հասկանալի մեթոդներն ու տեխնիկան՝ «Պարամետրով օրինակների լուծում»: Այն նաև կկենտրոնանա լուծման իրավասու ձևավորման վրա:

Գլուխ 1 . ՊԱՐԱՄԵՏՐՈՎ ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄՆԵՐ

Քննակենք մի օրինակ:

Ենթադենք, որ պետք է լուծենք հավասարումը $2x + 5 = 2 - x$.

Որոշում: $2x + x = 2 - 5$; $3x = -3$; $x = -3/3 = -1$.

Այժմ մենք պետք է լուծենք հավասարումը $2x + 5 = 3 - x$.

Որոշում: $2x + x = 3 - 5$; $3x = -2$; $x = -2/3$

Եթե դիտակենք հարկավոր հավասարումը $2x + 5 = 10,7 - x$ կամ $2x + 5 = -0,19 - x$ հավասարումը, ապա հասկանալի է, որ հավասարումները համանման են, ուստի դրանց լուծումը կուղեկցվի նույն գործողություններով, ինչ վերևում: Բնական հարց է առաջանում. Մինչև ե՞րբ կարող եք նույն բանն անել:

Նկատենք, որ այս բոլոր հավասարումները տարբերվում են աջ կողմի միայն մեկ թվից: Այս թիվը նշում ենք a տառով:

Մենք ստանում ենք հավասարումը $2x + 5 = a - x$,

Որտեղ a -ն **փոփոխական, որի փոխարեն կարող ես փոխարինել ցանկացած թվային արժեք և ստանալ ցանկալի հավասարումը**: Այս փոփոխականը կոչվում է պարամետր:

Եկեք լուծենք այս հավասարումը այնպես, ինչպես բոլոր նախորդները:

$$2x + 5 = a - x; 2x + x = a - 5; 3x = a - 5; x = (a - 5)/3.$$

$$x = (10,7 - 5)/3 = 5,7/3 = 1,9;$$

$$x = (-0,19 - 5)/3 = -5,19/3 = -1,73.$$

Այսպիսով, «պարամետրով հավասարություն» տերմինը, փաստորեն, թաքցնում է «գրեթե նույնական հավասարումների» մի ամբողջ ընտանիք որոնք միմյանցից տարբերվում են միայն մեկ թվով (մեկ տերմին կամ մեկ գործակից) և լուծվում են նույն

կերպ: Պարամետրը համար է, որը փոխվում է հավասարումից հավասարման:
 Մենք կարող ենք ծրագրավորման արդյունքում առաջ բերված բանաձևը
 համակարգչում ծրագրավորել: Պարզապես պարամետրերի արժեքը մուտքագրելու
 համար բավական կլինի a ցանկացած նման հավասարման լուծում ստանալու
 համար:

Վերցնենք մեկ այլ օրինակ:

Անհրաժեշտ է լուծել մի քանի հավասարումներ.

$$2x + 5 = 2 - x;$$

$$3x + 5 = 2 - x;$$

$$-4x + 5 = 2 - x;$$

$$17x + 5 = 2 - x;$$

$$0,5x + 5 = 2 - x.$$

Նշենք, որ դրանք նման են միմյանց և տարբերվում են միայն առաջին գործակցով:
 Եկեք այն նշենք, օրինակ, k խորհրդանիշով:

Լուծենք $kx + 5 = 2 - x$ հավասարումը k պարամետրով:

$$\text{Լուծում՝ } kx + 5 = 2 - x;$$

$$kx + x = 2 - 5;$$

$$(k + 1)x = -3;$$

$$x = -3/(k + 1).$$

Օգտագործելով այս բանաձևը, մենք հաշվարկում ենք վերը նշված հավասարումների
 բոլոր պատասխանները:

$$x = -3/(2 + 1) = -1$$

$$x = -3/(3 + 1) = -0,75$$

$$x = -3/(-4 + 1) = 1$$

$$x = -3/(17 + 1) = -1/6$$

$$x = -3/(0,5 + 1) = -2$$

Հիմա կարո՞ղ ենք ասել, որ այս բանաձևը կարող է օգտագործվել ցանկացած նմանատիպ հավասարություն լուծելու համար:

Եթե ուշադրությամբ ուսումնասիրենք ստացված արտահայտությունը, ապա կտեսնենք, որ կան որոշակի թվեր, որոնց դեպքում ստացված արտահայտության հայտարարը կլինի զրո: Պետք է առանձին նուսումնասիրել այդ կետերը

Այսպիսով, «գրեթե նույնական հավասարումների» լուծման ընդհանուր մոտեցման մեջ կարող են լինել բացառություններ, որոնք պետք է առանձին ուսումնասիրել: Նրանք. իրականացնել հավասարումների ամբողջ ընտանիքի նախնական ուսումնասիրություն: Ահա թե ինչ են սովորում մաթեմատիկայի դասերին այսպես կոչված պարամետրային խնդիրների օգնությամբ:

$ax^2 + bx + c = 0$ ձևի հավասարումը, որտեղ a, b, c իրական թվեր են, իսկ $a \neq 0$, կոչվում է քառակուսի հավասարում: Եթե $a = 1$, ապա քառակուսի հավասարումը կոչվում է կրճատված; եթե $a \neq 1$, ապա չկրճատված: a, b, c թվերն ունեն հետևյալ անվանումները՝ a - առաջին գործակիցը, b - երկրորդ գործակիցը, c - ազատ անդամ:

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$ax^2 + bx + c = 0$ հավասարման արմատները գտնում են բանաձևով .

Արտահայտությունը $D = b^2 - 4ac$ կոչվում է discriminant է quadratic հավասարման.

Եթե $D < 0$, ապա հավասարումը չունի իրական արմատներ:

Եթե $D > 0$, ապա հավասարումն ունի երկու տարբեր իրական արմատներ

Եթե $D = 0$, ապա հավասարումը ունի երկու համընկնող իրական արմատներ: Այս դեպքում ասում են, որ հավասարումը ունի մեկ արմատ:

Գլուխ 2. ՊԱՐԱՄԵՏՐ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ՄԵԹՈՂՆԵՐ

Այս գլխում մենք կանդրադառնանք պարամետրով հավասարումների լուծման երկու հիմնական եղանակներին՝ վերլուծական և գրաֆիկական:

Շատ խնդիրների դեպքում պարամետրը դիտվում է որպես ֆիքսված, բայց անհայտ թիվ: Մինչդեռ, ֆորմալ տեսանկյունից պարամետրը փոփոխական է, և այն «հավասար է» օրինակում առկա մյուսներին: Օրինակ, $f(x; a)$ ձևի պարամետրի այս տեսքով ֆունկցիաները վերագրվում են ոչ թե մեկով (ինչպես նախկինում), այլ երկու փոփոխականով: Նման մեկնաբանությունը բնականաբար կազմում է պարամետրով հավասարումների լուծման վերլուծական մեթոդ:

Լուծման ալգորիթմ.

Նախքան վերլուծական մեթոդով պարամետրերի հետ կապված խնդրի լուծումը անցնելը, մենք պետք է հասկանանք իրավիճակը պարամետրի որոշակի թվային արժեքի համար: Օրինակ, վերցրեք $\alpha = 1$ պարամետրի արժեքը և պատասխանեք հարցին. արդյո՞ք $\alpha = 1$ պարամետրի արժեքը ցանկալի արժեքն է այս խնդրի համար: Այնուհետև, օգտագործելով կոնկրետ օրինակ, մենք կփորձենք հասկանալ պարամետրով հավասարումների լուծման վերլուծական մեթոդը: Խնդիր. a պարամետրի n° արժեքների համար է հավասարումը

$$ax^2 + (a + 4)x + 4 = 0$$

ա) ունի մեկ արմատ. բ) երկու արմատ ունի.

Լուծում. ա) $a = 0$ -ի համար $ax^2 + (a + 4)x + 4 = 0$ հավասարումը ունի $4x + 4 = 0$ ձև , այն առաջին աստիճանի հավասարում է և ունի մեկ արմատ:

Ցանկացած $a \neq 0$ -ի համար կացին $ax^2 + (a + 4)x + 4 = 0$ հավասարումը քառակուսի է, դրա տարբերակիչն է՝

$D = (a + 4)^2 - 16a = (a - 4)^2$: $ax^2 + (a + 4)x + 4 = 0$ հավասարումը ունի եզակի արմատ, եթե $D = 0$, այսինքն. եթե $a = 4$.

բ) Հիմա թող a լինի ցանկացած իրական թիվ, բայց $a \neq 4$, ապա կացին $2 + (a + 4)x + 4 = 0$ հավասարումը քառակուսի է և ունի $D = (a - 4)^2 - 16a$ տարբերակիչ: Ակնհայտ է, որ $D > 0$, քանի որ $a \neq 4$. Այս դեպքում $ax^2 + (a + 4)x + 4 = 0$ հավասարումը երկու արմատ ունի:

Պատասխան. ա) $a = 0$ -ի և $a = 4$ -ի համար; բ) $a > 4$

Գլուխ 3. ՀԱՎԱՍԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԳՐԱՖԻԿԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Նախ հիշենք, թե որն է սովորական (առանց պարամետրի) հավասարումը լուծելու գրաֆիկական եղանակը:

Թող տրվի $f(x) = g(x)$ ձևի հավասարումը: Կառուցենք $y = f(x)$ և $y = g(x)$

ֆունկցիաների գրաֆիկները և գտնենք այս գրաֆիկների հատման կետերը: Հատման կետերի արժեքները հավասարման արմատներն են:

Գրաֆիկները արագ կառուցելու համար ևս մեկ անգամ կրկնեք տարրական ֆունկցիաների գրաֆիկները, որոնք ուսումնասիրվում են դպրոցական մաթեմատիկայի դասընթացում և ֆունկցիաների գրաֆիկների փոխակերպման [կանոնները](#):

<https://www.youtube.com/watch?v=PfuQRS6UdIQ>

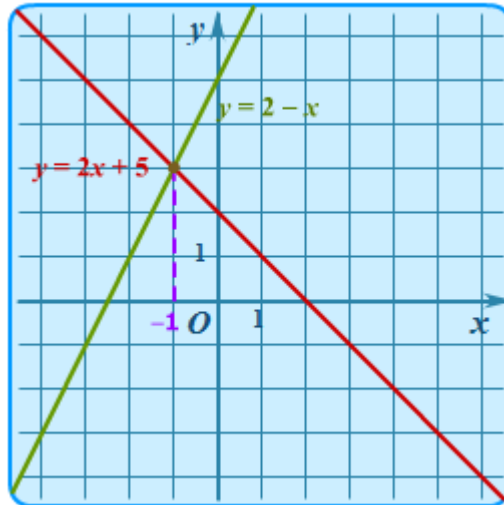
Գրաֆիկական մեթոդով պարամետրով հավասարումների լուծման ալգորիթմ .

1. Գտեք հավասարման տիրույթը.
2. Մենք a -ն արտահայտում ենք x -ի ֆունկցիայով :
3. կոորդինատային համակարգում, մենք կառուցել ֆունկցիայի գրաֆիկը $f(x)$ համար, ովքեր արժեքներին x որոնք ընդգրկված են տիրույթում այդ հավասարման.
4. Գտնել հատման կետերը ուղիղ գծի $a = c$, *ինչպես նաև* ֆունկցիայի գրաֆիկը
Եթե $a = c$ ուղիղը հատում է $a(x)$ գրաֆիկը, ապա մենք որոշում ենք հատման կետերի արժեքսան: Դա անելու համար բավական է լուծել $c = a(x)$ հավասարումը x -ի նկատմամբ :
5. Մենք գրում ենք պատասխանը
Պարամետր պարունակող մոդուլով հավասարումները գրաֆիկական եղանակով լուծելիս անհրաժեշտ է կառուցել ֆունկցիաների գրաֆիկներ և պարամետրի տարբեր արժեքների համար դիտարկել բոլոր հնարավոր դեպքերը:

Եկեք նայենք մի քանի օրինակների՝

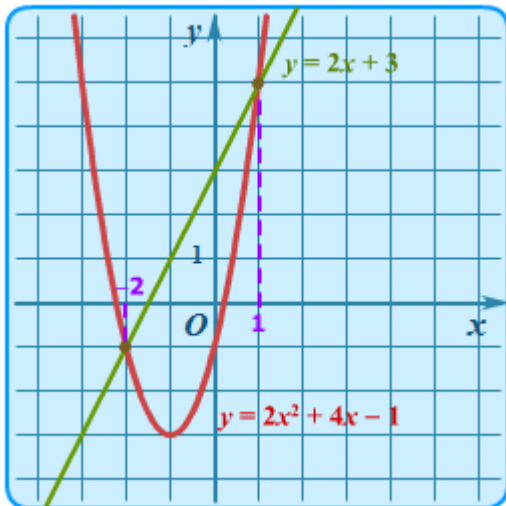
1. Լուծել հավասարումը՝

1. $2x + 5 = 2 - x$

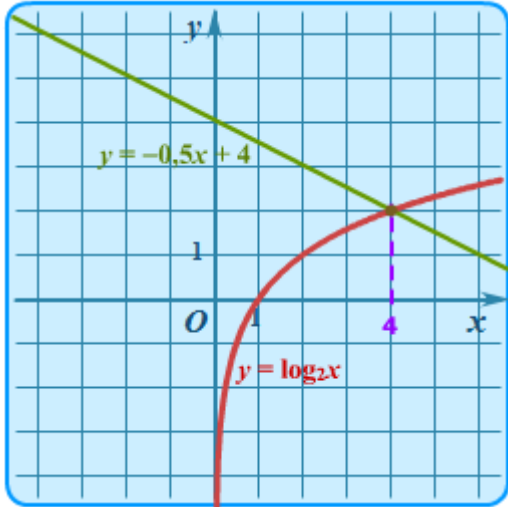
Պատասխան՝ $x = -1$

2. $2x^2 + 4x - 1 = 2x + 3$

Պատասխան՝ $x_1 = -2; x_2 = 1$.

3. $\log_2 x = -0,5x + 4$

Պատասխան՝ $x = 2$.

Վերոնշյալ հավասարումներից առաջին երկուսը կարող էք նաև վերլուծորեն լուծել, քանի որ դրանք սովորական գծային և քառակուսային հավասարումներ են:

Ուշադրություն. Ստուգումը պարտադիր է գրաֆիկորեն հայտնաբերված արմատների համար: Վստահ էք, որ երրորդ նկարում հատումը գտնվում է հենց $x = 4$ կետում, այլ ոչ թե 3.9 կամ 4.1 կետում: Բայց ի՞նչ անել, եթե իրական քննության ժամանակ չկարողանաք բավականաչափ ճշգրիտ գծագրել գրաֆիկը: Ազատ ձեռքով նկարում տարածումը կարող է ավելի մեծ լինել: Հետևաբար, գործողությունների հաջորդականությունը պետք է լինի հետևյալը.

Նախնական եզրակացություն՝ $x \approx 4$.

Ստուգեք՝ $\log_2 4 = -0.5 \cdot 4 + 4$; $2 = -2 + 4$; $2 \equiv 2$.

Վերջնական եզրակացությունը $x = 4$ է:

Այժմ քննարկենք նմանատիպ օրինակներ, որոնք պարունակում են պարամետր՝

Առաջադրանք՝ Որոշել, թե ինչ արժեքներով և հավասարումով $|x^2 - 2x - 3| = a$ -ն ունի ուղիղ 3 տարբեր իրական արմատներ:

$$y = |x^2 - 2x - 3|$$

Լուծում. Եկեք գծենք 1)

2) $y = a$ ֆունկցիան

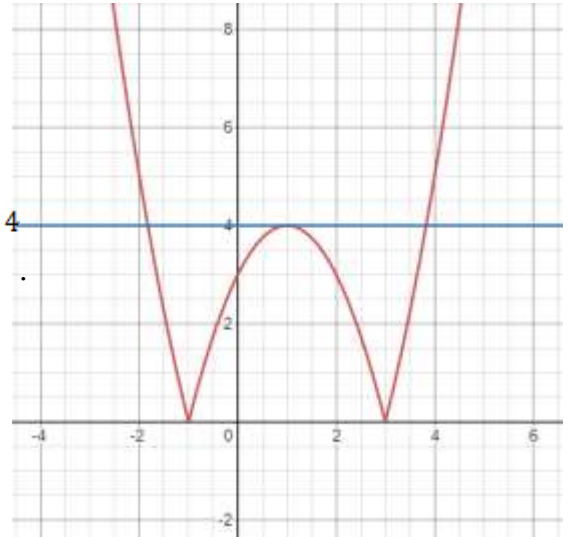
Նախ, եկեք ազատվենք մոդուլի նշանից:

$$x^2 - 2x - 3 = x^2 - 2x + 1 - 4 = (x - 1)^2 - 4$$

Մենք կանենք

$$(x - 1)^2 - 4.$$

Հետևաբար, $y = (x - 1)^2 - 4$

Սա նշանակում է, որ $y = a$ ֆունկցիայի գրաֆիկը կարելի է ստանալ $y = x^2$ ֆունկցիայի գրաֆիկից՝ մեկ միավոր աջ և չորս միավոր ներքև տեղափոխելով:

Ֆունկցիայի գրաֆիկը $y = a$, կլինի ուղիղ գիծ զուգահեռ եզր, առանցքի.

Գրաֆիկից երևում է, որ միայն $a = 4$ արժեքի դեպքում հավասարումն ունի 3 արմատ:

Պատասխան $a = 4$

Պարամետրերի հետ կապված խնդիրները դժվար են, քանի որ դրանց լուծման մեկ ալգորիթմ գոյություն չունի: Նման խնդիրների առանձնահատկությունն այն է, որ դրանք անհայտ արժեքների հետ միասին պարունակում են այնպիսի պարամետրեր, որոնց թվային արժեքները հատուկ չեն նշված, բայց համարվում են հայտնի և տրված են որոշակի թվային բազմության վրա: Այս դեպքում պարամետրերի արժեքները էապես ազդում են խնդրի լուծման տրամաբանական և տեխնիկական ընթացքի և պատասխանի ձևի վրա:

Վիճակագրության համաձայն, շրջանավարտներից շատերը քննության ժամանակ չեն սկսում լուծել պարամետրերի հետ կապված խնդիրները: Ըստ FIPI- ի,

շրջանավարտների միայն 10% -ն է սկսում լուծել այդպիսի խնդիրներ, և դրանց ճիշտ լուծման տոկոսը ցածր է. 2-3%, հետևաբար, դժվար, ոչ ստանդարտ առաջադրանքներ լուծելու հմտությունների ձեռքբերումը, ներառյալ պարամետրերով առաջադրանքները, դեռևս արդիական է դպրոցականների համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Պարամետրերով առաջադրանքները դպրոցական մաթեմատիկայի դասընթացի ամենադժվար բաժիններից են, քանի որ դրանց լուծումը կապված է բարդ տրամաբանական կոնստրուկցիաներ իրականացնելու ունակության հետ: Նրանք կարևոր դեր են խաղում տրամաբանական մտածողության և մաթեմատիկական մշակույթի ձևավորման գործում, սակայն, որպես կանոն, նման հավասարումների լուծումը դժվարություններ է առաջացնում:

Այս աշխատանքում մենք խորացրինք մեր գիտելիքները պարամետրով հավասարումների մասին, հիշեցինք, թե ինչ տեսակի հավասարումներ կան, ներկայացրինք «պարամետրիկ» հավասարման հասկացությունը: Մենք դիտարկել ենք նաև հավասարումների լուծման երկու եղանակ՝ վերլուծական և գրաֆիկական: Եվ մենք եկանք այն եզրակացության, որ լուծման վերլուծական մեթոդի համադրությունը ստացված արդյունքների գրաֆիկական մեկնաբանության հետ հնարավորություն է տալիս ավելի գիտակցված դարձնել պարամետրերով հավասարումների լուծման գործընթացը՝ միաժամանակ նպաստելով հետազոտական գործունեության տարրերի ձևավորմանը:

Վերջին գլխում մենք ներկայացրել ենք պարամետր պարունակող առաջադրանքներ և դրանց լուծումը տարբեր ձևերով: Բացի դասագրքի առաջադրանքներից, մենք քննության ենթարկեցինք որոշ առաջադրանքներ:

Բացի այդ, մենք եկանք այն եզրակացության, որ այս թեման պետք է ավելի խորը ուսումնասիրվի դպրոցական ուսումնական ծրագրում, քանի որ այս թեմայի վերաբերյալ գիտելիքները կօգնեն ուսանողներին հաջողությամբ անցնել սպասվելիք քննությունները:

Այսպիսով, կարծում եմ, որ մեր առջև դրված խնդիրները լուծված են, աշխատանքի նպատակը՝ իրագործված:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Հ. Ս. Միքայելյան << Հանրահաշիվ 8 >>, Երևան 2007
2. Հ. Ս. Միքայելյան << Հանրահաշիվ 8 >>, Երևան 2008
3. Գ. Գևորգյան, Ա. Սահակյան << Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր 10 >>, Երևան 2009
4. Յաչենկո Ի. Վ., Շեստակով Ս. Ա. Զախարով Պ. Ի. Մաթեմատիկայի քննության նախապատրաստում 2012 թ. Մեթոդական ցուցումներ.